

ДІЛО

ВХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

<p>РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шаян. 143.322 Адреса для телеграм: "Діло" Львів. Головний Редактор прий- має від 11—12 год. пере- полуднем. Репонісія не звертається.</p>	<p>ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 8-50 зок. Чвертьріччя 18-00 Півріччя 30-00 Річно 60-00 ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар. Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7-50 зок., Німеччині 7-50 зок. Швейцарії 5 шв. фр., Чехословач- чині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Бол- гарії 7-50 зок., Австрії 7-50 зок.— Збірка адрес 1 зок.</p>	<p>Телеф. Редакції 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ- СТРАЦІЇ — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.</p>
---	--	---

Листопад === місяць українських інвалідів.

Найбільша дата наших днів.

Львів, 30. жовтня 1934.

Кожна велика невдача спонукує до рефлексії, кожна програма викликає критику, яка здебільша приймає навіть форми самообичування. Аналіз причин політичної невдачі це той науковий досвід, який своїми вислідами, своїми конкретними висновками, має стати дороговказом на будуче: не допустити до повторення попередніх промахів та позитивно дати такі вказівки, які віднаслідкували утречене.

Невдача визвольницького здигну рр. 1917—20, на Наддніпрянщині й у Галичині, викликала вже цілу велику українську літературу. Не маємо навіть на увазі белетристики, опертої на визвольницькій тематиці, — а ту безліч споминів, історичних нарисів, розвідок і статей, яких автори порушували різні моменти національного підйому і національної трагедії, освітлюючи їх крізь призму свого світогляду. Але цікава річ: серед усіх тих моментів є факти, яких не торкнулася нічия критика, є дати, які не викликали сумніву ні в одного оневидця чи історика. Пригадаймо наприклад навіть такий памфлет, який по суті є „Відродження нації“ В. Винниченка, — книжка, яка може послужити за зразок, як не слід писати історії визвольницького руху. Навіть у тій книжці, в якій автор зогриджує вже всі святості, одна річ стоїть вище понад його злобою. Це сам факт національно-визвольницького зриву, це відгук петроградських подій у Києві і дата І. Універсалу.

І коли візьмемо напр. іншу книжку, поважний твір, присвячений виключно листопадним дням, найдемо там теж чимало критичних уваг, чимало міркувань, прояснених жалем чи до осіб, які не доросли до свого завдання, чи до нещасливих обставин. Те саме знаходимо у всій політичній публіцистиці, присвяченій цілості всьому українському революційному або її поодиноким періодам, — воно торкається теж дипломатичної акції після ліквідації воєнних фронтів і пізнішої діяльності краєвого політичного проводу — аж по нинішній день включно. Багато у такій критичній переборщенні, апітаються туди ніколи й особисті змішці чи погляди наскрізь суб'єктивного характеру. Однак критика й автокритика сама собою річ у політиці необхідна: творча позитивна критика є тим свіжим подихом, що не дає заляпішити політичним критеріям та пригадає, що нема людей непомильних. І коли поза скобкою всякої критики стоїть якась дата, то це найкращий доказ, що не можна її ставити нарівні з якоюнебудь, навіть найважливішою політичною подією. І коли й у згаданій книжці та взагалі ніде ніхто ніколи не торкався самої дати І. листопада, то діється це тому, що Перший Листопад перейшов до української історії не як один вдатний чи невдатний політичний виступ, лише як реалізація національного ідеалу, який не підлягає критиці.

У цьому й вага цієї дати, якої не можна порівнювати з ніякою іншою датою. Це не є одна із придорожніх стовпів на шляху до мети. Це була сама мета, — здобута і — втрачена. Можна і треба дискутувати про причини, через які ми ту мету втратили, але чи можна дискутувати про вартість самої мети, про вартість національного ідеалу, свідомість якого рішає про те, чи наріз залишиться етнографічною масою чи перетвориться у націю в модерному розумінні. У цій площині самі реалізаційні можливості ідеалу — це річ другорядна. Так само, як напр. сучасний імперіалізм італійського фашизму чи німецького націонал-соціалізму став не так голосем актуальної практичної політики, як радше засобом переродження психіки зневіреного й розсіяного народу, так само ідеал державності не державної нації є засобом втримання її на рівні політичних свідомостей націй.

Через те у дні Першого Листопада нема у нас поділу на політичні олівці з різними по-

Рента наших інвалідів десятикратно нижча від державної ренти. Вже вище вона впасти не може.

100.000 ЗОЛОТИХ РІЧНО НА ЦІЛИ УКТОДІ ДОБУТИ МУСИМО!

Двомісячні видатки УКТОДІ покриває річний чинш з Дому Українських Інвалідів, який закуплено за гроші заокеснських братів. Решту мусить зложити Українське Громадянство добровільними жертвами і членськими вкладками. Нехай відтепер не буде нідиного українця, ні одної українки, що не був би членом УКТОДІ, або не зложив би жертви відповідно до своєї спроможності!

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ НАСКІЛЬКИ ВАС СТАТИ!

Для нашої будучини не є байдуже, чи громадянство сплатить інвалідам затягнений моральний довг, чи покине їх безпомічних власному горю.

Дохід з листопадних свят присилайте на Інвалідів!

Нехай налія на Вас не заведе очікування інвалідів!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ,

Львів, Потоцького 48.

В. Британія не може вернутись до боротьби партій.

ЛОНДОН, 30. 10. ПАТ. Перед недалекою сесією англійського парламенту прихильники прем. Медональда уладили політичний бенкет, на якому явилися заступники прем'єра Болдуїна, міністр закордонних справ Саймон і коло 300 послів, прихильників уряду національної єдності. На бенкеті промовляли прем. Медональд, Болдуїн і мін. Саймон. Промови підкреслювали, що В. Британія не може дозволити собі на поворот до старої партійної політики і до партійної боротьби. Всі три висловлювались за те, щоб утримати уряд національної єдності. Найважли-

вою була промова Болдуїна, провідника консервативної партії, яка підтримує уряд. Болдуїн візав усіх присутніх, щоб піддержали основу уряду національної єдності. Провідник консервативних звернувся до виборців, щоб довіряли теперішньому уряду і допомогли йому виконувати владу теж у найближчій каденції. Його промова залишила безатерте враження. Провідники теперішнього уряду національної єдності Медональд, Саймон Болдуїн та їхні прихильники змагатимуть перевести найближчі вибори до парламенту на тепер. основі національної єдності.

Нові труднощі підчас морських переговорів.

ЛОНДОН, 30. 10. ПАТ. Підчас нарад японської делегації з американською японці вияснили, які кораблі є на їх думку заціпеню зброєю. Японці доматаються, щоб скасовано панцирники, кружляки, містини понад 10.000 тон т. зв. авіаносці, себто кораблі, на яких є летовище для літаків. Підчас дискусії над пропозиціями японської делегації дійшло до дальших суперечок між деп. В. Британії і деп. держав. Делегація деп. держ. відкинула рішуче всі прохання Японії. В. Британія схильна піти на деякі уступки. Амери-

канська делегація покидаючи наради не скривала свого розчарування, що британська делегація не піддержала ставовища Звучених Держав. Після закінчення наради появились офіційний комунікат, що делегації Звучених Держав і В. Британії обговорювали теперішній стан переговорів. Агенція Райтера підкреслює: Представники обох держав ствердили, що теперішні ставовища дуже напружені і тому за розпущення треба продовжати переговори.

43 дітей вбили в Овієдо.

Число вбитих і ранених в Іспанії.

МАДРИД, 30. X. П. А. Т. Прем'єр Леру заявив, що в боях в Астурії загинуло 220 вояків цивільної гвардії, ранених 743 особи. Підчас боїв в Овієдо вбили 43 дітей.

ПАРИЖ, 30. X. П. А. Т. Прем'єр Леру потвердив листку, що в Овієдо вбили журналіста Люї де Сірваля. Редактора Сірваля арештувала армія. Підчас пересування на поліції редактор поранувався. Старшина боявся, що журналіст тоді вчинить на його ім'я застрільку Сірваля.

27 лівих організацій колишніх військових вислали до еспанського прем. Леру телеграму, щоб засуджених повстанців на кару смерті не розстрілювали.

МАДРИД, 30. X. П. А. Т. Після наради прем. Леру з представником кортезі Альбою рішили скликати кортези на нараду на 2. листопада цього року.

При всяких нагодах збирайте датки на малолітні бібліотеки, які пінуть на західні землі.

грами, різними тактиками, — нема в той день мови про політичні концепції ні конюнктуральні орієнтації, — нема вдоволень ні мальконтентів: є лише свідомі члени нації і сама нація. У тій поринають обставини, серед яких був можливий історичний 1. Листопад 1918 року, — і сам той рік не грає ролю, грає ролю символ об'єднання всього народу.

І тому й святкування 1. Листопада не є політичною маніфестацією чи демонстрацією у

часті у 1. Листопадовому Богомуженні чи на сходинах якогосьбудь товариства — це призначення себе до приналежності до української нації, до спільноти з усіми, хочби найбільш по-дітно диференційованими земляками. Тому це найбільше свято всіх без винятку галицьких українців. — тому й цієї історичної дати не всіма вимазати ані перекресити ніякі дати пізніші: бо вона живе у серці і в душі народу, як є безсмертна.

Моральна інфляція нашої доби.

III.

Змалювати цю моральну інфляцію в цілому її обсязі вимагало би написання спеціальної розвідки. Тут я можу лише у загальному огляді зробити перегляд типових її проявів, щоб відтак мати змогу проаналізувати істоту цього явища. Отже моральна інфляція відбилася дуже негативно на громадській думці та пресі. І в цій царині ми є свідками наявного розкладу та занепаду. Незалежна публічна опінія чи преса сьогодні виімок. Вони також цілковито були підпорядковані інтересам біжучої політики. Політичний кон'юктуралізм западає у них непереможно. Не тяжко бодай навести силу прикладів на ствердження цього факту. Але досить буде одного, а саме — ставлення світової опінії та преси до СРСР; характерним для нього є відсутність етичного критерія і перевага моментів лише хвилюючого політичного утилітаризму. Або пригадаймо собі той саботаж, з яким зустрілася в соціофільських колах торішня рятунова акція в справі голоду на Радянщині. Річ перед 1914. роком зовсім неможлива.

Нещодавно економічний диктатор Німеччини д-р Шахт — зазначив, що завданням преси є лише хронікальна реєстрація фактів, а не їх громадське чи політичне освітлення. Таким ставленням справи журналістика тратить своє функціональне призначення, як суспільно-творчий чинник. У державах з диктаторським режимом вона справді була змонополізована на послугах пануючої політичної доктрини. В СРСР, Італії, Німеччині вільної преси вже нема. Не менше шкідливою є дуже поширена запродайність сучасної преси. У зв'язку з аферою Станіського виявилось, що багато французьких часописів користувалося грошовими субсидіями цього гоштанплера. Не є ніякою таємницею, що з диспозиційного фонду держави або великих промислових концернів систематично купують часописи по цілому світі, особливою дуже поширена будіварна преса, яку багато читають, та яка масово деморалізує таким чином громадську опінію. Як це мусить відбиватися на моральній владі журналістів? Осьогодні він вдебільшого наймт,

що не сміє мати власних засад і переконань, коли хоче існувати. Майже побутовим явищем є те, що журналісти мандрують з одного часопису до іншого зовсім протилежного напрямку. Вчора він був демократ і республіканець; сьогодні він фашист і прихильник диктатури; не знає де я що писатиме він завтра! Таке зворотної цу-білістики тепер не є чимсь вадивним. Загалом до цього приналежить і толерує. Такий занепад преси та розклад громадської думки — це дальший жахливий доказ сучасної моральної інфляції.

Іншим не менше загрозливим її симптомом, можна уважати перемогу політики над наукою. Вільність наукового дослідження в багатьох країнах стала вже спогадом минулого. В СРСР обов'язує діяльничина метода. Вчений, що опиниться з нею у суперечці, мусить прилюдно каятися і зрікатися своїх „блудів“. У Німеччині наука цілком підпорядкована рабам ані, культові мітичним прагерманським чеснот. Також фашистська Італія дуже обмежила свободу науки, примусово підпорядковуючи її інтересам державної ідеології теперішнього ладу. Наука без права вільного дослідження — є рослиною без коріння. Не дивно, що філософічний конгрес, який на початку вересня цього року відбувся у Празі, мусів прийняти, оцю програмову й дуже симптоматичну заяву: „Тут з багатьох країн світа на VIII. міжнародньому конгресі зібрані філософи знову й урочисто маніфестують віру у своїх великих попередників, у свободу духа й сумління та право всіх людей вільно й без насильного обмеження висловлювати погляди, які вони широчинно уважають правильними“.

Ця заява є документальним ствердженням одного з найзагрозливіших проявів моральної інфляції, що захопила вже також і царину науки.

Можна було б так по черзі констатувати отруйний вплив цієї недуги нашого часу у кожній ділянці громадського життя. Судова й кримінальна хроніка часописів і щодня починають численні її докази. Фінансові й господарські життя скорумповані тепер і ніколи досі. Згадаймо

бодай крах і самогубство „сірпикового короля“ Крігера, цього одного з найбільших капіталістичних потентатів, який у діяльності був найбільшим грошовим авантюристом нашої доби. Афера Станіського, що відкрила страшенні агресивності не лише господарських, але й урядових установ, політичних діячів і преси у Франції. Візьмім далі для прикладу американський „гангстеризм“ цей типовий приклад агресивного організованого бандитизму, з яким не може дати собі ради держава, з яким не може розібратися родина, яка переживає кризу, це майже природно. Проте, люди вона виявляється тут у формах, перед якими безрадно опускають руки старі досвідчені кримінологи. Для ілюстрації одні факт, що стався на початку літа в Празі. Юнак школяр — 16 років з наказу й під примусом своєї матері задушив старшу змогущу жінку, щоб ограбувати її таким чином прижити гроші. Отже злочин, що в історії кримінології є майже унікатом. Суди треба віднести далі також незвичайно поширену тепер дитячу злочинність, як вислід безпритульності, занебаності виховання, розкладу родинного життя, вплив невідповідної лектури детективному і кіно. Ось кілька прикладів для ілюстрації: 11-літній хлопець вбиває дволітню дівчину; мотив злочину — бажання відібрати їй солодкий пиріг, то й цю дівчину (Чехословаччина); гімназист старших класів на зразок „гангстера“ і під впливом кіно організує банду, яка рабує і вбиває між іншим багатого фабриканта (Румунія). Була учениця стошої гімназії вільної класи організує банду розбійників, що спеціалізувалися на тяжких рабунках (Моравія). Не знаю, але, на мою думку, ця дитяча злочинність — це чи не найжахливіший прояв теперішньої моральної інфляції, доказ, що сучасне суспільство агангроване під цим оглядом наскрізь аж до своїх біологічних фундаментів. Відомий французький письменник А. Жид — дав жахливий малюнок цієї сучасної дитячої злочинності у своєму документальному романі „Фальшиві гроші“.

Я лишею остеронію за браком місця прояви моральної інфляції у сфері сексуальній, де вона річ ясна, має дуже адячне поле для поширення і де можна констатувати найогидливіші приклади цієї недуги нашої доби. Не можу тут не згадати про ще один явище, а погляду громадської етики незвичайно важний. Маю на увазі провакцію й конфідентство, що стали тепер, на жаль, майже побутовим явищем у політичному житті. Найстрашніше те, що це лихо захопило та розідає також молоді, яка, заплутавшись у петлях політичного авантюризма, скочується іноді на дно найогидливішої азефшчини.

Цей малюнок сучасної моральної інфляції може комуся видатися занадто чорним, а на огляд песимістичним. Мовляв, усе це було також ланіше в різних епохах людської історії. З та-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З 1. ЛИСТОПАДА 1934.

Д-Р ЄВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ

13

СТОРИНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

Ще як сільський школяр я запопадливо читав усе, що дістав у руки. Я читав тоді „Поезії“ Устияновича М., „Ластівку“ Наумовича, викидав нетерпеливо появи кожного числ тижневника „Неділя“. Особливо цікавили мене всякі історичні твори, тож я вичитував пильно з „Галичанина“, додатку до „Слова“, історію Русі Дідицького та любився особливо описом козацьких війн. Крім того любив я дуже приглядатися географічним картам. У школі був глоб і велика карта Європи. Дома був великий атлас Штіллера, власність мого старшого брата. Моїм наймалішим заняттям було цілими годинами приглядатися тому атласові, вдивлятися в поодинокі карти, слідкувати за бігом рік, вишукувати великі міста та заставляти над їх віддаленням від себе. В мене зродилося велике замишування до географії і гаряче бажання побачити колись на місці все те, що я бачив і за чим слідкував на картах, побувати у високіх горах, їздити морем і ріками та оглядати великі міста. Це замишування витворило в мене знову зовсім нові бажання і пориви та випирало поволі світогляд, закрашений церковництвом. Однак покищо, замість у далекий світ, треба було їздити до недалекої Теревовлі; але й це було звязане зі значними змінами мого положення, бо приневолювало мене вперше кидати відну хату, родичів і моїх шкільних товаришів

Тоді попрощав я рідне село, до якого вертався після хіба на короткий час на свята і ферії. Пізніше довелося мені деінде, далеко від Поділля, проживати, а проте воно стоїть мені до нині перед очима. Не визначається воно різноманітністю або мальовничістю, а є в моїй уяві красніше і принадніше від тих чарівних околиць, що я наоглядався їх досить у моїх подорожах по світі. Перед очима моєї душі мріють широкополі подільські лани, вкриті золотою пшеницею, що флюють під подувом вітру, немов море. Це найкращий вид, який я у своїм житті бачив. Таких збій нема на цілім світі. Це невичерпані, багаті скарби української землі, що вяжуть мене споминами літ дитинних і почасти молодечих. Не було в мене більшої розкоші, як літньою порою, коли збіжжя цвіте, або досягає перед самими живими, в теплу місячну ніч їти або їздити ланами вкритими збіжжям. Який тихий маєстат бе від тих ланів, яке почування переймає людину повну свідомості, що це скарби цілої людськості, головне джерело удержання, яке живить увесь світ! А який дивний, проймаючий запах їде від тих ланів! Такого запаху не стрічав я ніде більше, лиш на нашому Поділлі. Воно зовсім не романтичне, а промовляє до мене все чаром поезії. А нині, коли це пишу, те Поділля в руках неприятели, під московською займанищиною, зпід якої правдоподібно вже не вибудеться. Там і моє ріднине село і митли моїх родичів. Я вже їх не побачу ніколи. Страшна туга переймає мою душу, а золоте Поділля мити буде перед моїми очима до смерті.

VIII. ДВА РОКИ В ТЕРЕBOVL.

В Теревовлі увійшов я в зовсім інші відносини. Передо мною опинився я з усіх боків оточений польщиною. В школі — польська мова викладова, учителі й ученики говорили лиш по польськи. Так само і дома чув я і бачив лиш польщину. Мене помістили на станції в директора головної школи, Грімберга. Був це старий засохлий „Schulmeister“, родом німець, та вже спольщений. Його сини були вже в польському повстанні 1863. р. і в хаті панував польський дух. Було нас на станції кількох хлопців, та з них був, крім мене, лиш один русин, також польський син, Аполлєон Головацький. Зрештою самі поляки, сини офіціалістів та посесорів з околиці. Всі говорили лиш по польськи та насміхалися з нашої русини. Я був оточений польським товариством, хіба часом десь у закутку розговорили з товаришем нишком по нашому, щоб ніхто не чув та з нас не насміхався. В школі учителем нашої класи був з роду русин, Кирило Електорович, якого батько був дяком та заався Когут і переіменив собі назвище на Електорович, знаючи, як дяк, що в нашій евангелії когут називався електор. Та наш учитель був уже цілковитий поляк, від якого не чули ми рідного слова.

Вся наука в школі не лиш велася в польській мові, але й була пересякна польським духом. Пова тим, що було в книжках, учили нас при всіх нагодах про Польщу. Н давню славу і блеск, так, що ми повинні були прийти до пересвідчення, що все польське є високе, гарне і благородне, супроти цього все, що овеке м-

Тіням Поляглих.

Яким сьогодні Вас вітати словом,
Щоб докотилось під зювоклу мураву,
Щоб перелало, що Вамі могли
В хресті потіпалі шумляти Вашу славу —
І малим дітям розказує мати,
Як ви уміли за волю вмирати...

Яким Вас нині розбудити звуком,
Щоб Вамі Тини до нас наблизилась
Та зрозуміли нашу вбогу мову
І няли віру, що Ви нам приснились —
Бо око, серце пам'ять і сумління
Вас понесуть в далекі покоління...

Сини — борці, батьки — глядіатори!
Холод і голод стискали Вам руку,
А Ви стояли приказові віри,
Поки кров Ваша не збаграла бруку,
Поки над Вами не знялась тривога:
Вийти живими — одна лиш дорога...

А всеж Ви Маратон і Тернопілі
І Берестечко і грізна Полтава,
Бо наш Іван не крився у запілля
І лиш по ньому ще лунає слава,
Що над вами довго не шуміти —
І довго мати вчити буде діти:

„Була листопадова віч. Над Львовом
Погасли зорі і туман стелився“...
Яким за Вас молитись нині словом,
Щоб у житті нам смілий сон приснився,
Щоб пережили ми такі хвилини,
Коли одвіський порив не загине...

Яким до Вас промовити нині словом,
Щоб Вамі Тини серед нас явились
І щоб ми з ними завели розмову
Про горді дні, що наче то приснились
І кинули нас в безнадійні глуші
Та затроїли нам серця і душі...

Сини — борці, батьки — глядіатори!
Просніться, встаньте і станьте поміж нами!
Послухайте: запілля зводить собори
Ще і торгує Вашими хрестами...
Хай Ваших сконів нас спомин погодить,
А Ваша а'ява ще раз нас відродить!

Ст. Чарнецький.

Ліквідація одної нашої школи.

З історії державної учительської семінарії з українською мовою навчання у Львові.

З часописних оповісток („Діло" з днів 10. VIII і 12. VIII. 1934.) довідується українське громадянство, що Міністерство Віроісп. і Осв. розпорядком з дня 17. червня 1934. Нр. П. С. 2745/34 перенесло П. державну учительську семінарію (українську) до будинку І. державної учит. семінарії ім. Асника (польської) у Львові і віддало її управу п. Хелініській, директорці І-ої семінарії. У зв'язку з тим, як зачуваємо, перенесено одних учителів П-ої семінарії до І-ої та до інших заведень, других у нечинний стан. Також цілий інвентар П-ої семінарії передано до І-ої. Внаслідок цього П-а семінарія перестає передчасно існувати як самостійна школа. Щоправда її ліквідація відбувається вже від двох літ, у зв'язку з новою шкільною реформою, яка касує учительські семінарії, однак, коли в інших семінаріях, нпр. в І-ій, і в усіх майже приватних, на місце касованих клас потворили класи нової гімназії, то при П-ій державній на це не дозволено. Вона, маючи тепер лише 4-тий і 5-ий курс, призначена на те, щоб шезла без решти, дотого вивали її під кінець існування з її власного ґрунту.

Початок П-ої семінарії сягає часів, коли ще йшли завзяті бої на нашій Землі за її принадлежність. Заснована вона 10. травня 1919. р. заходами учителів українців лавних утрівістичних державних семінарій, жіночої та мужеської, після того, як польська молодь цих семінарій заявила була своїм дирекціям, що в одній лаві з українською молоддю сидіти не буде. Головну заслугу при заснуванні семінарії поклали о. дир. Ю. Дзєрович, дир. Амар. Андрухович, лек. о. І. Рудович та пок. радм. і візитор І. Матієв. Прихильно поставився до цієї справи тодішній президент Ради Шкільної Краєвої п. Фридрих Чолль. Так повстала українська коедукційна Курси семінарії під фірмою товариства „Учительська Громада“, а дозвіл на їх заснування дала Рада Шкільна Краєва розпорядком з дня 10. червня 1919. р. ч. 1210/19/III.

Ще перед фєрїями 1919. р. т. е. в шк. році 1918/19. відбувалася наука в семінаріях Курсах. Курс обіймали повну семінарію староготипу себто чотири класи і мали 55 учениць та 17

учеників. До них долучено також обі українські школи вправ, дівочу та хлоп'ячу, лавних державних семінарій. Перший іспит зрілості відбувся в червні та в вересні 1919. р. під проводом радм. І. Матієва. Здало його разом з 50 кандидатом, у тому числі також колишні учениці семінарії У. П. Т.

У даліших роках число класів і фреквенція зростали швидко. І так у шк. р. 1919/20. були такі класи: дівоча Іа і коедукційні: Іб, II, III, IV при фреквенції 198 дівчат і 42 хлопців. У шк. р. 1920/21.: дівочі класи Іа, Іб, IIа, хлоп'яча Іа, коедукційні IIб, III, IV; фреквенція 269 дівчат і 61 хлопців. У 1921/22. шк. р.: дівочі класи Іа, Іб, IIа, IIб, IIIа, хлоп'ячі Іа, IIа, коедукційні IIIб, IV; фреквенція 300 дівчат, 94 хлопців. У шк. р. 1922/23. дівочі класи Іа, IIа, IIб, IIIа, IIIб, IVа, хлоп'ячі Іа, IIа, IIIа, коедукційна IVб; фреквенція: 281 дівчат і 141 хлопців. Число дівчат зменшилось в порівнянні зі шк. р. 1921/22. тому, що Кураторія Львівської Шкільної Округи скасувала другий дівочий відділ першого курсу з початком шк. р. 1922/23. і 45-ом дівчата, прилітні ще перед фєрїями 1922. р. на перший курс семінарії, не дістали дозволу вступити до семінарії. Для цих неприйнятих СС. Василіянок оснували приватну учительську семінарію. Від шк. р. 1923/24. почалося поступенне касування коедукції і хлоп'ячих відділів та переміна семінарії в чисто дівочу. (Розп. Мін. Вір. і Осв. з дня 20. III. 1923. № 1412/І). Заразом доручили скасування хлоп'ячої школи вправ, почавши від І-ої класи. (Розпор. Мін. Вір. і Осв. з дня 20. III. 1923. № 10789/І). У тому самому шк. р. м. т. семінарія такі класи: дівочі І, II, IIIа, IVб, IVа, IVб, хлоп'ячі IIб, IIIб, IVа; фреквенція: 288 дівчат, 121 хлопців. У шк. р. 1924/25. семінарія має п'ять повних курсів нового типу в 10-ох відділах. Дівочі класи: І, II, IIIа, IVа, IVб, Vа, Vб; хлоп'ячі: IIIб, IVа, Vа. Фреквенція: 326 дівчат і 125 хлопців, разом 451, не рахуючи школи вправ. Не був вершок фреквенції та розвитку семінарії, хоч уже зарисоване було вразно її майбутнє обмеження до п'ятих виключно дівочих, клас з максимальною фреквенцією около 240 учениць.

У шк. р. 1925/26. були такі дівочі класи: І, II, III, IVа, Vа, Vб; хлоп'ячі: IVб, Vа. Фреквенція: 301 дівчат, 103 хлопців. У шк. р. 1926/27. було 5 дівочих класів і одна хлоп'яча (Vб); число дівчат 249, хлопців 45.

У даліших шкільних роках аж до 1931/32. виключно, семінарія є вже чисто жіночою і має лише 5 відділів. Фреквенція в тих літах була така: у 1927/28. шк. р. 241, у 1928/29. 232, у 1929/30. 228, у 1930/31. 223, у 1931/32. 215. У шк. р. 1932/33. вже нема першого курсу, число учениць 162. У шк. р. 1933/34. вже нема двох перших курсів, число учениць 109.

Рівнобіжно з семінарією ліквідується дівоча школа вправ. Мін. Вір. і Осв. розпорядком з дня 4. IV. 1932. Ч. II. 2387/82 скасувало цілу дівочу школу вправ так, що в шк. рр. 1932/33 і 1933/34. усі кандидати ходили за практичні заняття до міських народних шкіль. (Шашкевича, Сякевича і М. Магдалини) та до школи вправ СС. Василіянок. Безпосереднім приводом до цього була слаба фреквенція. Не зважаючи на те, що учительками школи вправ були першорядні сили і що майже всі діти школи вправ вчилися зовсім безплатно, почувалися в школі дуже добре та любили її. — У всіх чотирьох класах було в останньому році її існування несповна 50 дітей, з того в першій класі 6. Покинули в часописах та заходи Батьківського Кружка, щоб піднести фреквенцію не придалися ніяк. Очевидно, що мала погана виправданість, що замкнула школу, а вона цієї сумної події спадла на слабіше освічену львівську українську громаду. Не можна того лавище приписувати агітації за польським дітям до „Річної Школи“, бо в польських міських школах є багато українських дітей, що могли б заповнити щонайменше десять українських шкіль.

Семінарією управляли: від заснування її до 30. вересня 1930. р. о. дир. Ю. Дзєрович, від 1-го жовтня 1930. р. до 1. серпня 1931. р. др. Р. Пегельський, а від 1. серпня 1931. р. до 19. серпня 1934. себто до останнього дня самостійного існування її дир. Амарозій Андрухович. Число учителів хиталося між 28 (у шк. р. 1924/25) і 10 (у шк. р. 1933/34). Поміж учителями були неперемінні сили, як нпр. др. І. Раковський, о. доктор Міласа Рудницька, ісп. В. Кузьмович і ін.

Поінформований

До статті: Кілька слів про наші фабрики і промисл.

Заява Дирекції Союзу.

У статті „Кілька слів про наші фабрики і промисл“, поміщеній у числі 292 „Діла“ кинув автор, схований під буквою „В“, цілу низку болючих замітків під адресою кооперації для загального заступу і збуту, а зокрема під адресою Повітових Союзів, їх Розділень і їх привідників. Усі ці закиди пороблені голословно і не підтримані ніякими фактами та цифрами. Цитати, вставляювані автором у не знати чий уста, можуть мати для необізнаних враження правди і саме тому можуть викликати невідповідальне правді поняття про дійсно ворожий настрій нашої кооперації до нашого молодого промислу.

Тому цією дорогою звиваємо схованого під буквою „В“ автора статті, щоби виявив своє ім'я і щоби подав на всі свої закиди докладні факти надужити з заповіданням осіб, з датами, бо у протинному випадку будемо цю статтю уважати звичайною клеветою, а автора клеветником.

При цій нагоді підкреслюємо, що саме кооперація майже в цілості розбудувала цей наш промисл, що саме вона його підтримує, закуповуючи його товари, а найкращими свідками того є самі промисловці.

Дирекція Центросоюзу.

Спростування п. В. Новаківського.

До Хвальної Редакції „Діла“ у Львові. В числі „Діла“ 285. — 13530. з дня 24. жовтня 1934. появилася стаття п. М. Рудницького п. з. „Місія і екзмісія великого мистця“ і рівночасно з тим „Висновок управи управи Українського Національного Музею“ справі О. Новаківського. Дотично статті п. М. Рудницького не вважаю за доцільне на неї відповідати.

Натомість у справі висновок Українського Нац. Музею прошу помістити ласкаво слідує моє спростування:

Не є правдою, будьто би я через польську пресу невірньо інформував про фондацине майно та дохідність Нац. Музею, а натомість правдою є, що аві польської, аві взагалі ніякої преси я не інформував аві про дохідність фондациного майна Нац. Музею, аві про мій конфлікт з його управою, аві вважав в ніякому напрямі ніякому не уділяв ніяких інформацій. „Газета Поранна“ в своєму часі писала про мене статтю з нагоди мого виїзду і з того часу має у себе клішу моєї фотографії, яку видно тепер без мого відома уніла. Запримічай при тому, що я преси не читаю і про появу нотаток у пресі довідався значно пізніше через третю особу.

Не є також правдою, будьто би я титулом

чишової належності аві 8 літ передав до збірок Нац. Музею свій автопортрет, бо на ділі автопортрет передав я Нац. Музеєві даром і без ніякого пропесу. Зате правдою є, що мешкання від 1916. р. до 1921. р. значить за час, за який платилося тоді адекватними грошми на ділі дірбав у внутрішній вартості чинші — згідно з пропозицією самої управи Нац. Музею заплатив я образами, між ними мою композицію „Пробудження“.

На кінець мушу додати, що я ніколи не відмовлявся платити чинші образами, так як з браку доходів не міг платити чиншу готівкою і многократно обірував я Нац. Музеєві через управу Нац. Музею сплату чиншу образами, але управа відмовилася прийняти образи і жалада лише грошей. Колиж мене повідомлено, що Його Експеленція Митрополит поручив мені аложити титулом задеглого чиншу 4 відповідні образи, я передав до них ще 3 дальші образи, але мимо того Нац. Музею підтримує досі екзекуюцію через ліцензацію моїх образів, як також пропес за розважання договору найму її опорожнення мешкання.

Львів. 30. жовтня 1934.

Остаю з правдивим поважанням

Олекса Новаківський.

Повне видання Шевченка.

Повне видання творів Т. Шевченка: т. П. Поезії 1837—42 рр. За редакцією Павла Зайцева. Український Науковий Інститут Варшава—Львів, 1934).

Ще й досі щорічні Шевченківські роковини не мають у нас до тих виняткових національних свят, що мають деяке відношення до літератури. Відношення це прибрало вже заокостенілу форму майже механічного обряду; хтось говорить якусь промову про Шевченка, проторяючи її чим гімністами заповнюють свої вправи; хтось декламує, якийсь хор співає і тоді, як кожен комітет під кінець такої маніфестації виступає на душі, неодному слухачеві стає невимовно важко.

Якби в нас була статистика проданих у Галичині примірників „Кобзаря“ за останніх 20—30 літ, то виявилось би, що навіть з нагоди кожних Шевченківських вечорниць не купує комітет ні одного нового примірника „Кобзаря“, щоб подбати за кращий текст або нові коментарі до поем буцям-то всім добре відомих.

Учили нас у школі нераз про переслідування „Кобзаря“ царською цензурою, а проте ті його задання, які лежали перед нами переходили з „своєю“ цензурою. Своєрідний був піетизм деяких патріотів, що навіть справжнього текст Шевченка видрукувати не могли!

Можливо вже час, коли навіть цензура не всім найти у Шевченкових поезіях нічого небезпечного; історична перспектива вирізняє багато поракунків. Залишається тільки питання: чи не пораб пригадати нашому громадянству, що досі ми не мали повного видання Шевченка і що найшлися люди, які не завагалися взяти таку працю на себе.

Маємо перед собою перший том такого видання (означений як II-ий тому, що I-ий із життям Шевченка з'явиться щойно згодом) і ми на підставі нього можемо зорієнтуватися, чи воно надумане і чим різниться від дотеперішніх. Редактор цього видання П. Зайцев у першій пояснювальній статті коротенько та ясно дає огляд дотеперішніх видань. Більшість редакторів цих видань давала до друку тексти Шевченкових поезій не на підставі оригінальних рукописів. Одні вживали рукописів різної вартості і вибірювали з них те, що підпадало їм краще за смаком, інші поправляли текст на підставі власних здогадів, ще інші, маючи під рукою якісь оголошені видання, складали із варіантів одного тексту — один новий той, що їм здався найкращий. „Головною хвилюючою рисою було те (про що писав Зайцев уже у 1914 р.), що редактори називали „Кобзарем“ усі поезії Шевченка та цілком нехтували волею поета, зобов'язуючи цілі групи поезій Шевченка тих мововиків, що їх поет тим групам давав.

Заповіджена Всеукраїнською Академією наук повна збірка творів Шевченка з'явиться ще не скоро. А навіть, коли і вийде у світ вона буде недоступна для нас через китайський мур корозії.

Видання Українського Наукового Інституту водночас наукове і призначене для якнайширшої маси читачів. Фахівці можуть заглядати до варіантів тексту доданих в окремі частини, всі інші прочитують із цікавістю 17 коротеньких статей (150 сторінок усього!), що пояснюють поодинокі поеми Шевченка і головні питання зв'язані з працею поета над ними.

Кожний із нас пригадує собі, яка мряка вповільнювала одну поезію або не один момент життя Шевченка, коли ми читали його твори ще

на шкільній, пізніше й на університетській лаві. Ми почували неясно, що самі наші вчителі мають клопіт, щоб невідне розяснити. Нерідкі бували випадки, що самі вчителі Шевченка додавали до поодиноких місць коментарі побудовані на нічім невинуватих здогадах або просто йшли за власною увагою, заплютуючи те, що їм без пояснень не було ясне.

Великий життєписний матеріал, яким користується оце останнє видання У. Н. Інституту має ту незвичайну прикмету, що відкриває нам поза творами поета — живу людину, яка брала свої сюжети із безпосередніх спонук власного життя, яка знала, що хоче змалювати і чому це робити. Той галицький „Кобзар“, що досі тиняється по інтелігентських хатах поруч поодиноких томів якісь чужої всевітньої історії колись купленої на сплати або безплатних додатків до часописів — книжка досі мало зрозуміла та мало читана, хоч так часто з неї декламують і обов'язково у школі пояснюють.

16 томів Шевченка це звучить для пересічного інтелігента як сенсаційна новина! Віз цієї сенсації трохи ніяковіє, трохи горді патріотичне серце. Ніяковіє, бо мало хто досі думав про те, що робив Шевченко поза віршами, які склалися на „Кобзар“, — гордіє, бо ми маємо національного поета у 16 томах, це так чи те саме, що ми маємо його у двох або й чотирьох.

За тою чисто зверхньою сенсацією прийде друга справа, якій доведеться присвятити ще неодну статтю. Досі панує у нас хибний погляд, що Шевченко самоук з дуже невеликою освітою, що плоди своєї уяви черпав у хвилиних перелетних надхненнях, як це робить так багато „поетів“ неознайомлених ні з літературою своєї доби ні із засобами поетичної праці, доступними майстрам слова з великою інтелігенцією і справжнім світоглядом. Той великий апарат, з яким приступують щораз-то нові дослідники до видання Шевченка — все це за малий, щоб охопити всю його величину. Може оця нова збірка спроба, в якій візьме участь 40 осіб, наче при редагуванні енциклопедії, зможе віддати Шевченкові те, що йому належиться.

М. Р.

За океаном.

ВЕЛИЧАВЕ УКРАЇНСЬКЕ ЛЕТУНСЬКЕ СВЯТО В КАНАДІ.

В неділю 7. жовтня в Торонто, Онтеріо (Канада), відбулось величаве летунське свято, на яке прибув літак „Україна“ з Дітройту, Мичиген. Це було третє з черги українське летунське свято (після Дітройту й Шикаго), а перше на канадійській землі. У святі взяло участь 3.000 українців з Торонто й околиць. Були делегати з Дітройту й Шикаго. Погода була гарна, хоч день був вітряний та холодний. Пом'я літака „Україна“ привітав зібраний наряд одушевленими окликами „Слава!“ Свято піднесло високо настрій українського громадянства та лишило гарний спомин. На летунські школи зібрано поважну суму.

ІДЕЯ ЦІЛОДЕННОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ПЕРЕМАГАЄ.

Ньюйорська українська громада набула остання щодо виглядів на цілоденну українську школу з причини особливих труднощів. А все таки теперішня управа української греко-католицької парохії йде наперед для зреалізування цієї думки.

В неділю, 14. X. відбулось заходом парохії велике зібрання в церковній залі на американо-східний лад. Була улагоджена вечора з участю коло 350 осіб, на яку прибув також і єпископ Консантин з Філадельфії.

Після вибору п. Дмитра Галичина товмачем, пішла ціла низка промов на шкільні теми. Першу виголосив єп. Богачевський, далі єп. Володимир Лотович, п. Василь Лазута, о. Йосиф Чаплинський, п. Ілля Гузар, о. Філімон Тарнавський, п. Степан Ярема, д-р Семен Демидчук та о. Петро Понятишин.

Збірка, улагоджена після промови о. Лотовича, принесла 200 дол.

Єп. Богачевський прибув з почотом околних священиків з подібного свята в Нью-Йорку, Н. Дж., і ще того самого вечора поїхав до Української Католицької Вищої Школи у Стемфорді, Конн.

Ньюйорська громада після вечері пішла з цілості на забаву з танками до Народнього Дому. Був це зразковий вечір з метою прислужитись народній справі.

УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У КАТОЛИЦЬКІЙ МІСІЙНІЙ ВИСТАВІ.

Бруклінська католицька єпархія уладила від понеділка 15. жовтня до понеділка 22. жовтня місійну виставу під протекторатом „Товариства для поширення віри“. В ній бере участь також і „Католицьке Товариство для допомоги Близькому Сходowi“. Це товариство запросило до участі й українську греко-католицьку парохію з Нью-Йорку з церковними річима нашого обряду. До поміччї прийшли ще СС. Василіянки з Філадельфії та о. Володимир Лотович з Джерзі Сіті, Н. Дж. Наші експонати були в кіоску „Товариства для допомоги Близькому Сходowi“ під опікою прелата Рейлі, генерального секретаря того товариства. Згаданий прелат відбуває щорічно подорож до Риму і до Святої Землі, добре обзнайомлений із східними обрядами і високо цинить працю наших СС. Василіанок. Він також відвідав перед двома тижнями монастир СС. Василіянок у Філадельфії і їх Матірний Дім у Факс Чейз під Філадельфією та висловив своє призначення для їх великих досягнень.

УКРАЇНЕЦЬ КАНДИДАТОМ НА СОЙМОВОГО ПОСЛА З НЬЮЙОРКУ.

Ньюйорська організація демократичної партії цього року дуже розбіта перед виборами. Сталось це наслідком перемоги „Партії Відбудови“, яка провела Ля Гвардію як мейора міста. Через ослаблення партії повстали майже в кожній виборчій окрузі окремі самостійні організації, хоч з партійців демократичних. Таким робом повстала також „Іст Сайд Парті“, яка між іншим виставила кандидатуру адвоката Степана Яреми на члена ассамблеї в легіслатурі стейту Нью-Йорк в Олбені. П. Ярема — це відомий український громадянин, що бере живу участь у житті українських товариств Нью-Йорку, а також і в підньюйорських українських громадах. Людина молода, енергійна і самостійна. Це син загалом знаного в цілій Америці українського погребника, бд. п. Петра Яреми. „Іст Сайд Парті“ розвинула енергійну працю для проведення своїх кандидатів, а для п. Яреми видала окрему летючку з вичисленнями його заслуг та його особистої популярності. Кажуть, що п. Ярема має певний вибір серед розгледяшув, який запанував у політичному угрупованні в Нью-Йорку. Його округа — 8-ма виборча округа до союму — замешкана у значній мірі українцями, поляками, підкарпатськими русинами, словаками, німцями й жидами. Наскільки всі ті групи можуть приєднати на сторону нашого кандидата, ще невідомо. На всякий випадок українці виборці підуть лавою за своїм земляком.

КОЖНА УКРАЇНСЬКА УСТАНОВА:

читальня, кооператива, кружок „Р. Ш.“, Соціалістичний Луг — повинні заобов'язувати для своїх членів „Діло“. Видаток, зложений на передплату „Діла“, оплатиться кожному товариству сторницею.

Важливі зміни в Австрії.

ВІДЕНЬ, 30. 10. ПАТ. Цього тижня зайдуть наслідні внутрішньо-політичні зміни в Австрії. Канцлер Шустер і віцеканцлер кн. Штаремберг відложать у вівторок і в середу промови про реформу конституції. До 48 годин призначать

членів чотирьох рад, краєвих соймів і урядів. Виборчу ординацію для м. Відня угодять з постановою нової конституції. Від 1. листопада ц. р. існуватимуть у поодиноких дільницях Відня староства, які підлягатимуть бурмістро́ві Відня.

800 мільонів франків на зброєння.

ПАРИЖ, 30. 10. ПАТ. На вчорашній засіданні фінансової комісії марш. Петен заповів, що уряд предложить парламентові законопроект на

додаткові кредити на закупню і модернізацію воєнного матеріалу. „Матен“ пише, що додаткові кредити ситатимуть 800 мільонів франків.

Демілітаризація кордону

Манджу-Ко і ССР.

ТОКІО, 30. 10. ПАТ. Японська преса повідомляє, що міністр закордонних справ Гірата задуває, після переходу східно-китайської залізничної лінії владі Манджу-Ко, вести дальші переговори з ССР. Спеціальна мішана комісія вирішить всі спірні проблеми. Мін. Гірата залучує

створити адемілітаризовані смуги при кордоні обох держав. Преса повідомляє, що ССР годиться, щоб створити таку мішану комісію. Демілітаризація кордону стрінється з деякими труднощами більшовиків.

Ціль поїздки Ідена до скандинавських держав.

Прага, жовтень 1934.

Саме на днях вийшов відомий англійський політик лорд Іден до скандинавських держав, а про цю ціль пише лондонський кореспондент „Лідонх Новін“ ось що:

Тепер пораз то сильніше помітне змагання англійських і німецьких впливів у прибалтійських державах. Давніше ці змагання мали більш характер господарський, а нині рідко у ньому вже чисто політичні мотиви. Скандинавські держави належать до групи держав т. зв. штерлінгового блоку й тому англійська активність була тут зовсім оправдана. Тепер виявляється, що під цю пору не йде вже лиш про господарські питання, але передовсім про мілітаризацію Аландських островів. Німецьким військовим і політичним колам іде про те, щоб Аландські острови, розбросані на основі воєнної конвенції з 1921. р. стали воєнною базою не лише для Швеції й Фінляндії, але передовсім, для самої Німеччини. Думку мілітаризації Аландських островів піліс перший „Берлінер Верандайтунг“, а зараз після цього прийшла заява фінляндського

ген. Манертайма, який старався довести, що демілітаризація цих островів загрожувала безпеці Швеції й Фінляндії. З другого боку СРСР вказує на те, що скасування конвенції з 1921. р. дуже скріплює німецькі впливи на Балтійському морі і тим самим і загрожувало безпеці СРСР.

З метою не допустити до того, щоб Швеція зовсім перейшла в цій справі на бік німецьких поглядів, вибрався до Скандинавських держав лорд Іден. „Таймс“, „Правда“ і вся совієтська преса різко підкреслює антинімецьке значіння цієї поїздки. Для паралізування її ваги має поїхати теж Папен до Швеції. Офіційною покришкою цієї його поїздки мають бути приватні відвідини: в дійсності Папен має в Абельснес зійтися з кількома шведськими політиками і перетягнути їх на бік німецької концепції. Само собою, що в цьому англійсько-німецькому двобою, симпатії СРСР стоять по стороні Англії й цим пояснюється теж той факт, що совієтська преса так живо цікавиться цим питанням і так детально насліджує ціль Папенової поїздки.

М—н.

Про свята народньої ноші.

Дуже щасливою треба назвати думку влаштовувати свята народньої ноші. Доказом того як дуже цікавиться ними ширше громадянство була масова участь не тільки жіноцтва, на разі під гаслом „Шануймо народню ношу!“ під час жіночого конгресу в Станиславові.

Незабутні на ціле життя залишаться хвилини, коли доводилося нам бачити стільки чудових, різнородних, коняшно-барвистих стрій. Коли ми переживали настрий особливо святочний, здавалося нам тоді, наче в тих строях шойно віднайшли своє правдиве я, свою горду принадлежність до своєї нації. Але не всім пришло те щастя пережити таку хвилину. І тому для тих, котрі не знали цієї краси, та ще й для тих, що вже бачили, але радо відвіжугу в своїй пам'яті чудовий спогад, улаштує товариство Захоронка і Товариство Народне Мистецтво у Львові разів під тим самим гаслом „Шануймо народню ношу!“

Станиславівське свято було, якби вдалою спробою. Та перегляд стрій на ньому був по-декуди односторонній, тільки доривочно зорганізований. Львівські товариства хотять піти крок вперед і хотять нам дати зорганізований огляд народніх стрій по змозі з усіх закутин краю і то саме таких стрій, які вже виходять з ужитку, а є цікаві й оригінальні. Щоб це бажання згаданих товариств могло здійснитись, на це потрібна дуже активна співучасть нашого жіноцтва. Хто має якийсьбудь зв'язок з селом, нехай спроваджує стрій, нехай убірється або сам у них, або заохочує до цього інших. Призначені нагороди будуть або за сам стрій, або для його власника чи особи, яка поставиться в ньому. 21. листопада (подробіці подамо пізніше) появляться на цьому святі всі в народніх строях, навіть старше громадянство. Зовсім хибний є погляд, буцімто тільки молодь має право носити наш сільський стрій. Подумаймо дозрі! Чи наше село рекрутується виключно з молоді? Чи нема там старших селян і господарів? Так і мужики нам треба на цьому святі, мужики у сільських стилевих одягах! Для доповнення жіночих, для заокруглення образу села, чоловічі одяги нам конче потрібні! Вже наші жінки мусять переконати дещо вигідних своїх чоловіків, що такий одноразовий виступ потрібний і що на короткий час мають інтелігенти перемінитись у селян.

Існує одна можливість народнього зібрання, а саме стилізований народній стрій. Треба розв'язати проблему, як застосувати корисніше, не затримуючи її характеристичних властивостей нашу народню ношу в шоденному житті. Дещо зроблено в тім напрямку, улаштовано конкурс („Нова Хата“) на „найгарніший стилі-

зований народний стрій“. Розв'язка не вишла так щасливо, щоб могла поширитись серед нашого громадянства. Не створили ще строю, який можна би сміло носити і поза рамками українських імпрез, нема змодернізованого народнього святочного вбрання. А важно було, щоб ми опріч вишиваних літніх суконь і костюмів мали ще й вечірній чи попудневий одяг, не з самими вишивками, але що й натякав би дискретно на характер нашої ноші, був при цьому модерний, елегантний і з добрим смаком підібраний.

І тут знов заклик до нашого жіноцтва. Бо маю враження, що в багато жінок, які не брали в тих чи інших оглядах участі у конкурсі на „найкращий стилізований народній одяг“, а виїїли би практично створити щось таке, що можна б назвати: „Українським народнім убранням“!

Отже або чисто народній стилевий стрій, або зворований на народньому стилізований одяг. Але ніколи той, так званий „народній стрій“, який є збиранням всіх інстинктів, а в дійсності нічим. Вже краще не одягатись по народньому, чим наважити народнім щось таке, що зовсім не заслуговує на ту назву. Ще недавно мали такі „зібрані“ стрії на зазначений успіх, але від якогось часу ввійшло завдяки невтомній пропаганді „Новой Хати“ в моду мати свій власний, зовсім стилевий одяг. Великою популярністю тішається між інтелігентним жіноцтвом діаспори чудові податкові вбрання. Не забуваймо про ще одне! Дбаймо про відповідну обув! Високі черевички, чобітки і мещти, але такі, як їх носять на селі. Невідповідною обувю можна легко зіпсувати загальне корисне враження стилевості строю.

Що торкається програми свята, то думаю, що оба товариства постараються, щоб і вона тийшла наскрізь стилеву і видержана в народньому дусі. Українські танкові виступи та народні пісні будуть творити добре і відповідне тло для наших барвистих народніх стрій.

Меланія Нижанковська.

Підземні ганґари і реорганізація німецької армії.

ШТРАСБУРГ, 30. 10. ПАТ. Шоденник „Републік“ повідомляв, що в Альтенді будуть велике військове летовище, яке закінчать ще цього року. Летовище матиме підземні ганґари. Крім того згаданий шоденник повідомляв, що фабрика „Райміше Метальваффенфабрік“ у Дісельдорфі, якої головним акціонером є Круп, тепер теж підвищили свій заводський капітал до 100 мільонів марок. Ця фабрика має монополію на вироб гармат середнього калібру.

Пресове бюро „Унабтегігер Цайтунґсдінст“ повідомляв, що німецьку армію зреорганізовано. Вже в найближчому часі армія буде складатися з 24-ох корпусів, собою така кількість, як перед війною. Тому Німеччина буде поділена на 16 військових округ, в яких будуть осідали корпусних командантів.

Обов'язком кожного читача „Діла“

в місяці жовтні не тільки вирівняти заборги за „Діло“, але й приєднати нашому органу хоч одного коного переплатника.

Поглиблення конфлікту серед німецьких протестантів.

ЛОНДОН, 30. 10. ПАТ. Бюро Райтера повідомляв з Берліна, що нині в полудне вийшов нараду з трьома протестантськими єпископами. Цей факт є доказом, що конфлікт серед німецьких протестантів поглиблюється. Поки що невідомо, чи метою цієї наради було звести до об'єднання розсварених протестантів, чи це було останнє зусилля припинити затяжний конфлікт.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходни, посмертні згадки та вістки особистого характеру місцевим тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— З Українського Лікарського Товариства У суботу, дня 3. листопада в год. 19. відбудеться у домі Товариства при вул. Чарнецького 26 відчит д-ра В. Станецького: „Гірше загітності“.

— Програмовий концерт т-ва „Сурма“ 7. листопада ц. р. Сала Муз. Т-ва ім. Лисенка.

— Апостольський візитатор у воєводи. Львівський воєвода Беліна-Празжмовський прийняв на аудієнції апостольського візитатора для греко-католицьких дієцезій, о. Гудечка. З о. Гудечком був на тій аудієнції канонік о. Ковальський.

— Не зліквідують тернопільського воєводства. У зв'язку з ліквідацією станиславівської дирекції залізниць появилися чутки, що з 1. січня 1935 року зліквідують тернопільське воєводство. Тернопільський воєвода заявив, що ці чутки неправдиві та неактуальні.

— Пошест червінки, яка шириться від кількох місяців на терені станиславівського воєводства, особливо в Товмаччині й Городищині, перекинулася вже в гірські сторони. В косівському повіті стверджено вже кільканадцять випадків цієї пошести. В селі Ясеневі планує червінка вже від двох тижнів. Минулого тижня умерло там 6 осіб, у суботу 3. Цісі хорували на червінку переважно діти, тепер пошест шириться серед старших.

— Знесли наглі суди. Дня 28. Х. оголошено розпорядок ради міністрів, що зносить на терені цілої держави наглі суди. Як відомо, наглі суди були досі залишені тільки шпигунські справи. З днем 28. жовтня всі переступства відлягають звичайним судам. Останній смерний присуд за шпигунство виконано недавно в Рівному.

— Пять нових декретів оголошено в останньому Вістнику Законів з 29. Х. Появився там декрет про суди праці, декрет, що змінює закон про суспільні забезпечення, декрет про особисті військові чини та про комунальні каси ошадности.

— Мещканева мораторія для безробітних вводити в життя з днем 31. жовтня ц. р. На основі найновішого розпорядку в цій справі емісія безробітних від 1. листопада ц. р. до 1. квітня є недопускальна.

— Перевіз вугля подешевів. З днем 1. листопада ц. р. входить в життя обниження тарифів на перевіз вугля. Знижка залежить від віддалі перевозу і хитається між 8 до 26 проц., а саме: на 200 км. 10 проц., 201—250 км. 14 проц., 251—300 км. 21 проц., 401—500 км. 24 проц., понад 500 км. 26 проц. Для Виленщини і східних воєводств приходить додаткова знижка 10 проц. При першій обнижці перевозового устійнено плату за тону від віддалі понад 350 км. на 14 зол. для Виленщини і східних „кресів“ на 12,60 зол.

— Маніфестаційний страйк складачів. У вівторок 30. жовтня відбувся маніфестаційний 2-годинний страйк львівських друкарів для за-протестування проти перенесення видавництва книжок до Варшави. До страйку прилучилися всі пов'язані з друкарським фактом. Ухвалили резолюції, в яких домагаються відкидання розпорядку про перенесення державного видавництва книжок, здержання централізації друкарських і переплетничих робіт і поділу їх на поодинокі воєводства.

— Комуністичні пронеси в Ковлі. На вівторок сесії львівського окружного суду в Ковлі відбувся розправа проти 6 осіб за належність до КПД. Після переведеної розправи засуджені: Іван Коваль на 8 літ, Олекс Карпач і Лук Микейко на 7 літ, Сергій Лебедя на 5, Семен Рибичук на 4 і Волод. Рудка на 3 роки. Того дня засуджено за полібну провинку 18-літню Анастасію Данилюк на 4 роки в'язниці.

— Напад бандитів. До мешканців Алія Хоринської, вдови по лісничим в Пелитні, добув

Японія не злякається натиску Зл. Держав.

ТОКІО, 30. 10. ПАТ. Зближені кола до міністерства закордонних справ заявляють, що під час нарад у Лондоні В. Британія і Злучені Держави виступають свільним фронтом проти Японії. В нарадах порушують теж політичні проблеми. На думку Японії наради повинні висвітлювати тільки технічну сторінку морських зброєнь. Поширювалися за кордоном вістки, що Злучені Держави розбудовують воєнні морські порти, політичні кола в Токіо вважають за натиск на Японію. Тому в Токіо сподіються, що Японія гідно відповість нашистонський і львівський трактат.

ж опіюючи замасковані бандити і під загрозою мовчання зажадали видачі грошей. Чаліканна жінка дала їм заощаджену готівку 100 зол., після чого бандити закрили вікна, засвітили яскраві і почали підпалювати ціле мешкання. Забрали біжутерію, гардероб і білія загальної вартості понад 5.000 зол. Описав випали кілька підпалених фляшок вина та пива, забрали решту грошей з креденсу і атікан.

— Родичі вбили сина. В Довгий Войничівський дош. Калущ скаржалася трагічна подія на маєтському підкладі. Двадцятилітній парубок Микола Луців був на заваді своєму батькові Михайлові та матері Фесі, бо хотів женитися і взяти свою пайку маетку. Щоби до того не допустити, матиуха намовила трьох завізників, які вночі на 23. п. м. побігли Миколу до безтатних колами і кинули до рову. На другий день Микола, перенесений до дому, ожив. Тоді родичі задумали його шнуром, а в селі оголосили, що він помер від побиття. Однак лікарська секція тіла виказала, що він умер від удущення, тому й Михайла і Фенюшу Луців арештовано. Крім того арештовано трьох парубків, яких родичі намовили до збиства.

— Краєва хроніка. Найдорожчим містом щодо харчів у Польщі є Станіславів. — В Стрию арештовано Осипа Павлюха, Івана Дикуну й Івана Сидю зі Львова, що обікрали недавно Народний Дім. Відобрано їм часті украдені речі. — В Дрогобичі арештовано 16-літню ученицю Марію Білявську за знищення портрету марш. Пилсудського. — В Тудорковичах, пов. Сокаль, згинув 22-літній робітник Зеновій Кравчук, присипаний землею. — В Чайковичах, пов. Рудки, господар Яків Винницький, посварившись з жінкою, убив її під час сну, розрубавши їй голову сокирою.

— Знахор ошуканець. Слідча влада в Станіславові заопікувалася Василем Паливдою, який користав з легковірності селян й натягав їх на гроші, обіцяючи вилічити їх з різних недуг. Паливода виступав у богородчанському повіті як лікар чудотворець з Тибету, що при помочі цілющих зіл лікував всілякі хвороби. Аж коли в багатьох випадках селяни змиркували, що стали жертвою ошуканця, повідомили поліцію, яка його арештувала.

— Злодійська історія. В Турції н. Стр. доконтиніо недавно влому до кооперативного банку, де вкрали 4.451 зол., 8 доларів і більшу кількість біжутерії. Поліція ствердила, що вломники атікали потягом в напрямі Самбора. Автоматично потяг і арештувала злодіїв Мельника зі Самбора та Вандя зі Львова. Далеше стверджує, що вони були в порозумінні з б. державцем імі зі Самбора Бірманом, та власником двох крамниць, одної в Бориславі, другої в Самборі, І. Грінбергом. Обоє арештовано і відставлено до Самбора.

— Вкрали зажебраних 2.000 зол. В Замості доконтиніо грабункового нападу на 54-літнього жєбрика, Хайма Мітельпункта. Грабінники забрали йому торби, в яких знаходилося 2.000 зол. зібраних жєбраниною. Одного злодія арештовано незабаром, другий зтік з грішми.

— Двоїм редакторам вилесного „Слова“. Між синаційним послом і редактором „Слова“ в Вільні, Машкевичем і журналістом Гулевичем відбувся двобій на шаблі. Обидва вийшли з двобою з легкими ранами. Причиною були карикатури у „Слові“, що осмішували Гулевича. Своєю часу Гулевич побив у каварні карикатуриста „Слова“, описав жінку карикатуриста побива в тій самій каварні Гулевича.

— З Польщі. До шпиталю в Радомську привезено команданта поліційної станції у Великих Манах, якого пострілили тяжко дикий стрілець. — В Глогові, пов. Лодзь згоріла загорода багатого господаря Яна Колодзейовського вартості 45.000 зол. Вогонь спричинив кіт, що вигрівався під печено і запалився від вугля. Спалахнувши, пожежа, кіт вибіг на подвір'я та до стодол, яка й стала незабаром у вогні.

— Чоловік 10 жінок і 42 дітей. До прокуратури окружного суду в Радомі впилилась скарга Арона Кагана, що закинував йому многоженство. Скаргу внесло вісім його жінок. Каган женився в бідніших жидівках, забирая від них хайно і шєзав. Так оженився десять разів і став батьком 42 дітей. Дві жінки вже померли. Коли його многоженство вийшло на яву, 8 жінок пішли до рабів на Острівці по раду. Рабін звелів їм скласти „комітет ошуканих жінок“ і внести скаргу до прокуратури.

— Вибрали циганського короля. В лїсі біля Лодзі відбувся перед кількома днями вибір короля польських циганів на п'ять літ. Вибрали цигана Кієка, що буде називатися Михайлом II. Збір попередила ожиклена виборча кампанія, бо за гідності короля старалася теж два брати Кієка. „Король Михайло II“ видасть план ошукати в Вільні національну циганську державу й замахати конове життя. Однак саб його

ВІДУКИ ДНЯ.

ЛИСТКИ ПАДУТЬ.

Листки падають.

Як дні з дерева вічності. Один за одним, один за одним. Часом — помало, безшесно, часом стрілою, мов кваплячись кудись. Падають дні на дорогу життя і вкривають усякі сліди на ній. Буває — малі, а буває — я великі. Залежно від того, скільки літ і як густо падають.

Та в слїдї, яких не може засипати ніяка скількість облітаючих буднів. Вони чорнітуть на дорожї життя по віки вічні. Бо ті слїди зробила не одна нога, а мільони ніг, що йшли і йшли безупину, без стриму — вперед. А кожна з них ставала в той сам слїд і поглиблювала його

Листки падають...

Як надії з людських сердець, що бувало циніч. що бувало шуміли кучерявим листом своєї.

брати противляться цьому плянові, що не годиться з циганською традицією.

— Протижидівські погроми. В Страшені біля Кишинєва дійшло до кривавих протижидівських заворушень. Юрба, підюжена членами румунської націоналістичної партії „кузистів“, дємолювала місцеву синагогу й кількох жидівських склепів. З Кишинєва прибула жандармерія й привернула порядок.

— Американська письменниця образила поляків. Поляки в Милвокі, Висконсин, протєстують проти того, що американська письменниця Еднє Фербер у своїй повісті п. з. „Приїдї і дістань“ („Кам енд гет іт“) образила поляків, представляючи характер поляка в погнємому світлі. Вони домагаються перепрошення за це

— Водна лїнія Москва-Архангельськ. Совітський уряд рішив повісти водну лїнію Москва-Архангельськ, що вєстимє рікою Московою до міста Горькій (давний Нижній Новгород), а звідтїя ріками й каналами до Двини й Архангельська. Водна дорога буде довга на 3.300 км. Кораблі потрібуватимуть 27 днів, щоби переїхати її геть і назад. Є це не перша спрєба совітського уряду, бо всі дотеперішні зусилля повісти корабельну лїнію з Москви до Архангельська не мали успіху.

— Повітряні панцирники. Німецька прєса, що слїдує пильно за поступом воєнних збрєнь, повідомляє про найновіші здобутки англійської техніки. Отже англійські інжїєри збудували новий тип воєнного літака, що має рухому гарматну вежу. Стрілець уміщений на передї, а вежа охоронює його перед тиєнням повітря, що досі все спричинювало велику трудність. Сама вежа обложена панцирем, який сильно змїнює безпєку стрільця. Завдяки конструктивним уладженням мєже стрілець з літака, що летить зі швидкістю 320 км. на годину (понад 5 км. на хвїлину) ціляти з такою певністю, якби находився на постійній підставі. Англійська прєса зауважує, що цей тип буде загально прийнятий в аєронавтіці.

— Торговля жінками на Кипрі. На острові Кипрі процвітає незвичайна торгєвля. Зїздять там масово молоді жєбри з Палєстини за жінками. Дівчата на Кипрі славні з уроди і родичі продають їх на ліцитації. Цїни „нарєчених“ хитуються між 1.500 до 7.500 франків. Торговля відбувається за згодою англійської влади.

— Американська фантазія. Як повідомляє американська прєса, з початком нового року відбудеться на Флєориді сензаційний старт ракети до місяця. Ракета буде мати вид Цєпєліна 9 метрів завдовжки. Пробї виказали, що мєже летіти два км. на секунду. За обчисленням фєхіацій, ракета повинна долетіти до місяця впродєвж 8 годин. 14 смілих американців зявилось готовими взяти участь в тїй спрєбі. В ракеті будуть інструменти до реєстрування тємператури й тисєнення повітря. Лет мєжна буде обєрєхувати донєтою, довгою на 90 метрів.

— Рїкні вістїм. Париский лєнник „Матєн“ видрукував політичний заповіт Паункєре, який він склав 1. лїпня 1916. р. — „Шїкаго Трібюн“ — найбільший прєсовий орган у свїті, купив власний літак, щоб ним перєсылати постійно звістки для своєї парискої філії. — Американський лєгїон зєвернувся до уряду з проханням призначити лєгїєнером 600 мїл. дол. підмоги; таким робом нєселєння збільшить свою покупу силу і змєже кращє боротись із крізою. — У Бульон вїбудують пам'ятник у тому місці, де у 1914. р. вперше вийшло на беріє англійське військє для допомоги Франції. — Англійський князь Жорж зявив, щоб приватні особи не посилали йому шляхотних дарунків, а всі жєртви нєсидали на шпиталь св. Жоржа, де він є головною надзїрною радю.

— Справлення поминьк. У вчорашньому (292.) числї „Дїла“ друкарський чєртик наковї немаєо лїхє, зєдєформувались цїлє закінчення фєйлетону Тибєвія Гєрєбєня „Навєтїмє оапат“.

вань. Ще дєнь, ще два, ще мєже бїльшє і від морєвним подихом вітру надїї ці обєспїлять зєвєсім. Останеться бєзлїстє сєрцє і бїльє буде нєвїтї і в погоду. Схочє запумїти — засипїтї.

Є сєрцї, що тратять лїстєвї надїї, ає я заново, як тїлькї трєшки блїснє сонцє, заєсєчїтїуться ними. Є сєрцї, які вжє лїкєлі не вїрїютьсь лїстом — раз отратївши його...

Та є сєрцї, що мов та смєрєка — вїчєво памєні та смїжї. Нєхай падають довкола них лїстєвї, нєхай гудє довкола них вєгода, нєхай вітри збїгаютьсь до них — вони не жєвкєуть під жєвїрї, не обєспїляютьсь від бєзвїдїї. Задївлєні в далєкі обрїї ждуть і вїрять.

А заки радїснє сонцє встанє їзєв гїр, вонї для всїх сєрцєв бєзлїстїх — далєким спомином вєснї, що грїла їх і пєстїла колїсь.

Дай Вжє нам таких сєрцєв як ті лїсї. — цїлі лїсї і в кожному мїсцї!... Галєктїон Чїпка

Те закінчення повинно виглядати так: Але трудно. Як пишуть польські лєнники, перше заєєлєння було дужє врєчїстє і бїльшїсть члєнєв була „w szєrni“ а чєрєв нєпєвнє і вєє нєвдєчнє.

ДИВОГЛЯДИ.

У МОГИЛІ СУХО І ТЄПЛО.

Сторож цєнтрального цвинтаря у Вїднї перєдав на поліцію жїнку, яка прєвєла нїч у свїтє вїкопанїй могилі. Вона заявїла, що не має хатї і тому мусїла прєспїтїсь у могилі, де бєдєв... сухо і тєпло.

НЕ ТРЕБА ПИТИ ПІДЧАС ПРАЦІ.

В околиці Парїжа, у Сєн-Клє, два злєдїї огрєбили вїлєю. Навантажили добро на авто, щоб вїїхати до Парїжа. При цьому вїїли тєж, бо у пивницї було добре вїно. Були підмєлені і замїсць ауїпїтити авто прєд своєю хатєю, ауїпїлили його прєсто прєд поліційним комїсарїєтом. Полїція смїялась із них шїро.

100-ВІДСОТКОВИЯ АРІЄЦЬ.

Бєрлїнські расїєти найшли єрєзковєго хлопцє, що мїстїть у собї всї ознаки арїєської раси. Має 11 мїєсїць, називається Отто Франц Вольф і дужє здрєвний. Мїністрєство прєпаганди вїпусїтило мїльєон портрєтєв з його подєбєю і вчєні мають заопїкуватись його розвїтком, щоб крім фізїчаних своїх прїкметєв арїєцєв мєже колїсь і духовні. Коли лїдє вїн до вїку, в якому хлопцї ауїхєвутьсь, трєба буде його нєслати на острів їє самими арїєськими дївчатами.

Літературний куток.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ЛІТЕРАТУРНИЙ РАДЯНСЬКИЙ КОНКУРС.

У кїївських „Вїстєх“ з дня 23. п. м. находїмо на 1-їй сторїнцї об'єву, яку варт прєдрукєвати, як харєктеристичний документ доби й обєставїн:

„Відкритий конкурс на кращий твір про радянський актив знатних людей нашої країни.

Вєлїчєзних успїхів на всїх дїлянках соцієлїстїчного будівництва досєг робочий клєс, колгоспнє сєльєнство, інжєнерно-тєхнічні прєцївнїки, кєрєвані партїєю Лєнїна-Стєлїна за чєє помїж XII. і XIII. єїздами рад України, VI і VII єїздами рад Союзу.

На рїштуваннях соцієлїстїчних будєв, на гїгантах першєї і другєї пєтїрїчки, в зєбєях, на колгоспних і радгоспних лєнах, у змїні културного лїцє країни — на всїх дїлянках соцієлїстїчної рєконструкції народжувались нові лїудї, єрїє і змїнїли наш радєвський актїв.

В художніх твєрах до наступних єїздєв рад показати нових лїудєв, показати шлях лїудини, що вирєсла на кєрївника, дєпутата радї, цє — почєснє завданнє, що не мєже не захопїти письменнїка.

Огодошуючи конкурс на кращий твір про радянського актївїста, про знатних лїудєв нашої країни редакція „Вїстї ВУЦВК“ заєвляє до участї в єїшому конкурсї всїх радєвських письменнїків.

Умови конкурсу:

1. Твори на конкурс не обємєжуютьсь жанром, мовою.
  2. Розмір твору — не бїльшє 15 тїс. знаків.
  3. Твори подавати з дня єгодошєння конкурсу до 1. сїчнє 1935 р. на таку адресу: Кїїв, вул. Лєнїна ч. 46 — Редакція „Вїстї ВУЦВК“ (на конкурс до єїздєв рад).
- Прїмїтка: Конкурс відкритий, тому твори, одєржані на конкурс і які задовольняють вїмєги редакції, будуть друковані з оплатою тємєрєу за пїдвїщеннємї стєаками. Пїслє закінчєння тєрмінєу конкурсу (1. сїчнє 1935 р.) жєрїє, розгєглянувши всї видруковані твори, потїм на конкурс, буде прїєсуджувати прємїї.

Встановлюються такі премії:

Назва премії	Кількість	Розм'р прем. суми
Перша премія	1	5 тис. крб.
Друга премія	2	3 тис. крб.
Третя премія	3	1 тис. крб.

Жюрі конкурсу: Г. І. Петровський (голова), І. Ю. Кулик, Я. Ганс, А. А. Хвиль, П. Г. Тичина, П. П. Пач, Ф. П. Таран, С. Б. Шупак, П. Я. Кошечник.

Перше, що вражає у цьому конкурсі — програмова тема; друге — розміри твору (об'ємні на скільки друкованих знаків (навіть не букв!), третє — незвичайно короткий речиниць для написання твору. За два місяці твор про „Гігантів“ і „нових людей“!

МІЦКЕВИЧ ПО УКРАЇНСЬКИ.

Всеукраїнська Академія Наук видає у найближчому часі кілька томів Миккевича в українських перекладах Максима Рильського та Івана Франка. Видання редагує А. Хвиль і Е. Шабельський.

СПОРТ.

Тернопіль. ПОДІПЛЯ — КРЕСИ 2 : 1.

Для 28. п. м. відбулися товариські змагання в Тернополі між У. С. Т. „Поділля“ і В. Ц. К. С. „Креси“ з вислідом 2 : 1 у користь „Поділля“. „Поділля“ виступило в ослабленому складі, одначе гарною комбінаційною грою виказало, що може бути рівноправною, а навіть технічно кращою дружиною від мистця кл. Б., який входить цього року до кл. А.

„ЧОРНІ“ МИСТЦЕМ ОКРУЖНОЇ ЛІГІ?

ВАРШАВА, 30. 10. ПАТ. У змаганнях на від 25 у змаганнях за мистецтво східної Європи Ліги мистецтв, у змаганнях в 7 п. п. у Холмі дею управлених грацій У такому випадку змагання виражають 3 : 0 на користь 7 п. п. і мистецтва східної Ліги здобули би львівський клуб „Чорні“. Справу виситись у найближчих днях.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

SLOVANSKY PREHLED, sbornik Kije 1934, Roč XXV, čís. 8 Praha.
BULLETIN MENSUEL DE L'ENSEIGNEMENTS ECONOMIQUES ET SOCIAUX. Rome 1934. Стр. 437—442 ф. 8°.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення паяжів не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.
Середа, 31. X. год. 7:30 веч. „Чужа дитина“.

Четвер, 1. XI. год. 8:30 поп. „Я переміг криву“.

Четвер, 1. XI. год. 7:30 веч. „Чужа дитина“.

Театр Річкордностей.

Середа, 31. X. год. 7:30 веч. „X 33“.

Четвер, 1. XI. год. 7:30 веч. „X 33“.

Кіно.

АПОЛЬО: „Нуждари“ (Віктора Гіго).

АТЛАНТИК: „Віра Вілла“.

ВАНДА: „Кожному візьмо кохати“.

ГРАЖИНА: „Чар віденського вальса“.

КАСІНО: „Любовні гри“ з Рашардон Тавбером.

КОЛІСЕЙ: „На поворітці“, режис.: „Перегоні гумору“.

КОПЕРНИК: „Нана“ (на осн. Е. Золя).

Крім того: колірова гротеска та найповніший Тижневий Парамант.

МАРУСЕНЬКА: „Нана“ (на осн. Е. Золя) і режис.: „Прогібля шалі“.

МІРАЖ: „Нібельунги“.

МУЗА: „Кохай, любуй, шануй“.

ПАЛАС: „Скампольо“ (Доклі Гас).

ПАН: „Бунт молоді“ та режис.

ПАСАЖ: „Білий опір“ і режис.

РАЙ: „Чи Люцина не дівчина“.

СВІТ: „Наречена в Віллі“, „Вірний шпаль“.

СОНЦЕ: „Присмирини“ і режис.

СТИЛЕВЕ: „Вірли в ококах“, режис.: „Виділяємо — Львів — Голіуд“.

УТІХА: „Рандеву із Віднем“.

ХІМЕРА: „Весела Зузана“ (Лізіана Гарвей).

Закордонне радіо.

Середа, 31. жовтня 1934.

Вісень (506,8) 12:00 19:00 Концерт, 17:10 Творч. Пальтауфа (муз. спів), 21:10 Скандинавська поезія в слові та пісні, Братислава (506,8) 16:45 Для дітей, 17:15 Скрипка, 20:40 Спів, Кошні (259,1) 17:40 Нар. пісні, Прага (470,2) 11:15 Салон. музика, Лягті (1807) 18:55 Хор, Париж (1648) 21:00 Камер. музика, Агльона (531) 20:55 Вок. квартет, 21:45, 22:15 Ірл. пісні, Берлін (356,7) 15:25 Нар. пісеньки, 18:30 Вок.-муз. анд., Кемігсустерганзен (1571) 10:45, 15:15 Для дітей, 15:40 Концерт п'ятих, Лайпціг (352,2) 12:00 Концерт, Будапешт (350,2) 17:20 Спів. музика, 18:50 Спів, 20:10 Симф. концерт, Мілан (368,6) 11:30 Тріо, 17:40 Камер. музика, 20:45 Комедія, Рим (420,8) 20:45 „Веліфатор“ зр. оп. Реснісія.

Четвер, 1. листопада 1934.

Вісень (506,8) 12:40 Симф. концерт, 15:45 Квартет а-моль Бетовена, Братислава (506,8) 10:05 Фортенія, 21:00 „Малар і його дитина“ муз. комедія Коста, Прага (470,2) 10:10 Фортенія, 20:35 Спів, Париж (1648) 18:00 Класич. поранок, 21:45 Симф. концерт, Агльона (531) 21:00, 22:00 Спів, 22:10 Нар. музика, Берлін (356,7) 18:05 Прокова мін. Гельбеля, 19:00 Солисти, Гамбург (331,9) 23:00 Спів (Бетовен, Бракс, Гайзегер, Франц, Гречер), Кемігсустерганзен (1571) 15:40 Байки, Кельн (455,0) 17:20 Пісні Унгера (сп. Л. Ман, альт), 18:25 Фортенія, Будапешт (350,2) 12:10 Оп. оркестра, 16:00 Хор, 18:30 Арфа, 19:30 „Реквієм“ Верді, Мілан (368,6) 15:00 „Чотири мушкетери“ муз. пародія Сторачія, 16:45 Для дітей, 20:45 „Фальстаф“ оп. Верді, Рим (420,8) 17:00 Вок.-інстр. концерт, 20:45 „Іль Паске деаль Кампанеллі“ оп. Ранцата.

Стара і нова Росія в соціалістичній сучасності

Нині в середу 31. X. 1934. Великий Театр

Гумор за параваном соціалістичного життя

Кохання шпигуна до шпигуна

Нині в середу, 31. X. 1934. Театр Річкордностей

Могутні історичні тло

„ЧУЖА ДИТИНА“

популярна комедія в 3 актах В. Шварцкіна яку грають одночасно у Львові і Москві.

Львівське радіо.

Середа, 31. жовтня 1934.

6:45 Ранішня ауд., 7:50, 9:00 Реклам. концерт, Сільва поранок, 11:57 Сигнал часу, 12:03 Метеорологіч. вістки, 12:05 Огляд поезії, 12:10 Концерт, 13:00 Полудневий денник 13:03 Гр. пл., 13:30 Експоз. т., 13:45 П'ять хвилин вітою від моря, 13:50 Ніж і видалі (вес. феєр.), 16:00 Концерт сал. орк. спів, 16:45 Листи від дітей, 17:00 Скрипковий релієз В. Поповського, 17:25 Жінка скупа й жінка опадла, 17:35 Понеділля муз., 17:50 Спорт. поглядник, 18:00 Цілодобітне риконіє (доповідний феєр. проф. Валєка), 18:10 Стенографічна скрипка, 18:15 Анд. для одностат. 18:45 Щоби більше купувати треба мати більше доходу, 19:00 Сп. релієз В. Ісєнка в супр. фортенія, 19:20 Акт. базарка, 19:30, 20:00 Легка музика, 19:50, 19:56 Спорт. вістки, 20:45 „св. денник, 20:55 Які працюємо, 21:00 Шопенівський концерт, 21:30 Відз. в італ. мові „Міцкевич у пантеоні світової літератури“, 21:40 Спів (Корін-Шимановська) у супр. форт., 22:15 Легка муз. в гр. пл., 22:30 Камер. концерт Шумана в квартеті, 23:03 Салон. і танк. музика в гр. пл., 24:00 Танкова музика з Лондону.

Четвер, 1. листопада 1934.

9:00 Ранішня аудія, 10:00 Богослуження: скрипков. твори Сієтія (гр. пл.), 11:57 Сигнал часу, 12:03 Метеорологіч. вістки, 12:05 Свято померлих (феєр.), 12:15 Муз. поранок (симф. орк., форт.), 13:00 На Поморі, 14:00 Концерт, 15:00 Веіх Святих на Шлєську, 15:15, 15:35 Транс-скрипці др. творів у вик. квартету Лєнера (гр. пл.), 15:45 П'янтари та Веіх Святих у Львові, 16:00 На сільському п'янтари (з пов. М. Домбровської „Вітер в очі“), 16:20 Пісні (Май, баритон) в супр. фортенія, 16:45 Світла над морем 17:00 Чайковський: Форт. тріо а-моль оп. 50 (скр., віолончель, форт.), 17:50 Тисяча разів більше, тисяча разів менше, 18:00 Театр Уляні: „Медальник і його дочка“, 18:45 Що читати?, 19:00 Концерт симф. оркестри, 20:05 Актуальний феєр., 20:15 Спорт. вістки, 20:30 Польський Штроменгера про оп. Верді „Фальстаф“, 20:40 Транс. з Торіна „Фальстаф“ оп. Верді, 23:00 Реклам. концерт, Сільва реру.

Поминальне Богослуження за душу бл. п.

Романа Метика

емер. судді

відбудеться в архикафедрі св. Юра у Львові, дня 2. листопада 19:4 р. в год. 9. зрана. 491

БІРЖА.

ГРОШІ.

Дозв. у Львові у приватних оборотах 5.26-27 зол.

У Варшаві буди такі курси: Лондон 26:25, Париж 34:89, Берлін 212:75, Амстердам 358:10, Прага 22:10, Італія 45:64, Ньюйорк кабелі 5:29 3/4, Ньюйорк чекі 5:29:30.

Золото: Долари 8:91—8:93, Франки фр. 14:30—14:60, Дукати 81:70—82:20, Корони 35:80—36:30, Рублі 45:50—46:30.
Срібло: Корони 0:30, рублі 1:20, фльорени 0:70.

ЗБИЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська львів

	від до	від до
Пшениця однод.	16:50—16:75	18:25—18:50
Пшениця збірна	15:00—15:15	16:75—17:00
Жито однод.	14:50—14:75	16:25—16:50
Жито збірна	14:00—14:25	15:75—16:00
Ячмінь однод.	13:25—13:50	
Ячмінь на мліно	12:75—12:50	13:50—13:75
Овес незам.	4:73	14:75—15:25
Овес незам.	4:59	14:00—14:50
Овес зб. легка зам.	13:00—13:25	
Овес однод. зам.	11:50—11:75	
Овес збічний зам.	11:00—11:25	
Кукурудза краєва	18:00—18:50	
Фасоль біла	17:00—22:00	
Гречка	13:00—13:25	
Льон	40:50—41:50	
Сімя конопляне	26:00—33:00	
Крупні гречки	25:00—27:00	

Інші курси незмінні.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 31. жовтня ц. р. кооперативам платив за львів.

	за 1 кг.	за 1 кг.
1 кг. масла десерного	2:30 зол.	
1 д. милона	0:14	
1 д. сметани	0:60	
1 м. яєць	3:60—3:70	

Пастеризоване молоко з доставкою до дому у Львові і мітра 22 сот.

Тенденція на масло і яєць вдержана, на молоко і сметану слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 27. жовтня до 1. листопада ц. р. виключно платити своїм достанням за 1 кг. живої ваги птінці, львів поділяти птахомисомі „М. С.“ у Львові (муз. Б. Головацького 23):

	за 1 кг.	за 1 кг.
Пантарки І кл.	1:25 зол.	
ІІ	1:00	
Індички та Індички І кл.	1:13	
ІІ	0:80	
Кури молоді І	0:85	
ІІ	0:50	
„старі І	0:80	
ІІ	0:50	
Качки І	0:85	
ІІ	0:60	

На годовані і негодовані гуси пошту зовсім нема. Тенденція слаба.

Ширіть наш часопис!

ВСІ ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАЦІЇ

Philips 33 A

Модель 1935

Радіо-приймач 3 обводовий до електричної сітні з динамічним голосником. Ратальною системою Філіпса 10 місячним

32/81 7-15

виключно до купля

„Фото-Радіо-Палас“

Львів, Марійська пл. 8. (Дім Шпрехера)

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошені шпальти.

1 м. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошені	зод. 0:35
„одношпальтовий в тексті і новинах на першій сторінці“	0:60
	0:80

Дрібні оголошення від слова:	зод. 0:15
матрижоніальні і приєдн. кореспонденція по купню, продаж, винаєм і т. п.	0:10
вказуючі праці	0:07
слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зод. 4:00
1/2	2:50
1/3	1:50
1/4	1:00
1/8	70

За редакцію відповідає Олександр Костик.

Видає Видавничі Спілка „Діло“.

З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.